

بررسی انواع روش های تدریس دانش آموز محور و تاثیر آن در یادگیری دانش آموزان

رضوان حمزه نژاد¹، هانیه فلاحي² مهدی آزادی³

¹ کارشناسی ارشد ریاضی

اداره آموزش و پرورش شهرستان کرمان

Rezvan.hmz67@gmail.com

²vdhqd کارشناسی

اداره آموزش و پرورش شهرستان رودبار جنوب

haniefalahi@gmail.com

³ کارشناسی ارشد زیست شناسی

اداره آموزش و پرورش شهرستان رودبار جنوب

Mehdiazadi@gmail.com

چکیده

اکثر معلمان موافق هستند که ایجاد یک کلاس درس دانش آموز محور این روزها بیش از یک رویکرد جدید لوکس یا ابتکاری برای تدریس، به یک ضرورت و هنجار تبدیل شده است. کلاس درس سنتی که در آن دانش آموزان آرام و با دقت روی صندلی های خود می نشینند و معلم مقادیر زیادی دانش را در مغز اسفنج مانند آن ها می ریزد، به پایان رسیده است. فرقی نمی کند معلم مهدکودک یا دبیر دبیرستان باشید، ایجاد یک محیط یادگیری دانش آموز محور به دانش آموزان شما کمک می کند تا یادگیرندگان مستقلی شوند که در نهایت مسئولیت آموزش خود را بر عهده خواهند گرفت دانش آموزانی کنجکاو و مشتاق برای یادگیری و مایل به انجام هر کاری که برای موفقیت لازم است. در این مقاله قد داریم به مهمترین روش های تدریس دانش آموز محور و تاثیر آن بر یادگیری دانش آموزان بپردازیم و امیدواریم مورد استفاده همکاران عزیز قرار گیرد.

واژه گان کلیدی: روش تدریس دانش آموز محور، یادگیری فعال، یادگیری مشارکتی معلمان، تدریس

مقدمه

آموزش یادگیرنده محور رویکردی برای تدریس است که به طور فزاینده ای در آموزش تشویق میشود. معلمان یادگیرنده از یک روش تدریس واحد استفاده نمی کنند بیچر و همکاران (۲۰۰۷) (۴۶) این رویکرد بر انواع مختلفی از روش ها تاکید می کند. که بر آنچه دانش آموزان در حال یادگیری هستند تمرکز میکنند و نقش معلمان را از ارائه دهنده اطلاعات به تسهیل یادگیری دانش آموز تغییر میدهد. تدریس سنتی اغلب منجر به دانش آموزانی میشود که یادگیرندگان منفعل هستند و مسئولیت یادگیری خود را بر عهده نمیگیرند این روش سنتی آموزش مربی محور در مقابل آموزش یادگیرنده محور زمانی اتفاق می افتد که مربیان بر یادگیری دانش آموز تمرکز کنند. آموزش یادگیرنده محور بر شخصی که یادگیری را انجام می دهد تأکید دارد ویمر (۲۰۰۲) (۷۴) آموزش یادگیری محور بر فرایند یادگیری تمرکز دارد. هر دو عبارت نقش حیاتی تدریس در فرایند یادگیری را مشخص میکنند عبارت یادگیری دانش آموز محور نیز استفاده می شود اما برخی از مربیان آن را دوست ندارند. زیرا به نظر می رسد تمرکز مصرف کننده دارد به نظر میرسد دانش آموزان را تشویق میکند تا توانمندتر شوند و به نظر می رسد معلم را از نقش مهم خارج میکند (بلومبرگ، ۲۰۰۴، ۴۵)

باکستر و گری (۲۰۰۱) موافق هستند که برای یادگیری مؤثر مطلوب است که به سمت مدلی حرکت کنیم که در آن دانش آموزان به طور فعال در فرایند یادگیری مشارکت دارند دیگر انتظار نمی رود که دانش آموز جذب کننده منفعل اطلاعات باشد. در عوض معلم به عنوان یک تسهیل کننده عمل میکند و نیازی به متخصص بودن در محتوای خاص ندارد تاروینک (۱۸۹۲۰۰۷)

دانش آموزان در روش تدریس دانش آموز محور مرکز آموزشی هستند و تجربیات یادگیری شناختی و عاطفی آنها باید همه تصمیمات را در مورد اینکه چه کاری و چگونه انجام میشود هدایت کند کمالی و علیزاده (۲۰۱۸) (۹) بیشتر فعالیتهای یادگیری کلاس به طور سنتی توسط مربی انجام میشود انتخاب و سازماندهی محتوا تفسیر و به کارگیری مفاهیم و ارزیابی یادگیری دانش آموز در حالی که تلاش دانش آموزان بر ثبت اطلاعات متمرکز است و ایمر (۲۰۰۲) به این نکته اشاره می کند که در

روش تدریس دانش آموز محور

در دهه گذشته اصول آموزش یادگیرنده محور در تمام سطوح و رشته های آموزشی مورد استفاده گسترده قرار گرفته است. متأسفانه با محبوبیت این اصول تعریف آموزش یادگیرنده محور کمی مبهم و بیش از حد ساده شده است. اگرچه راهبردهایی مانند مشارکت دانش آموز یادگیری فعال و سایر شیوه هایی که دانش آموزان را در یادگیری خودشان مشارکت می دهند. جزء ضروری آموزش یادگیرنده محور است. این شیوه ها بیانگر کل فلسفه معنای معلم محور بودن نیست (برزل، ۲۰۰۹: ۱۸۷)

روشهای تدریس دانش آموز محور شامل یادگیری فعال است که در آن دانش آموزان مسائل را حل میکنند. به سؤالات پاسخ می دهند سؤالات خود را تنظیم میکنند بحث میکنند. توضیح میدهند بحث میکنند یا در طول کلاس طوفان فکری می کنند.

یادگیری مشارکتی که در آن دانش آموزان به صورت تیمی روی مسائل و پروژه ها تحت شرایطی کار می کنند که هم وابستگی

متقابل مثبت و هم مسئولیت پذیری فردی را تضمین میکند و آموزش و یادگیری استقرایی که در آن دانش آموزان ابتدا با چالشها سوالات با مشکلات مواجه میشوند و مطالب درسی را در چارچوب پرداختن به چالش ها می آموزند (ویرارول و همکاران ۲۰۲۰) (۹۳) روشهای استقرایی شامل یادگیری مبتنی بر تحقیق آموزش مبتنی بر مورد. یادگیری مبتنی بر مسئله یادگیری مبتنی بر پروژه یادگیری کشفی و آموزش به موقع است کمالی و علیزاده، ۲۰۱۸، ۹) روش های دانش آموز محور بارها نشان داده شده است که نسبت به رویکرد سنتی معلم محور در آموزش برتری دارند، نتیجه ای که به کار میرود آیا نتیجه ارزیابی شده تسلط کوتاه مدت حفظ طولانی مدت عمق درک مطالب درسی کسب نکات انتقادی تفکر یا مهارتهای حل مسئله خلاق شکل گیری نگرش مثبت نسبت به موضوع مورد تدریس یا سطح اعتماد به دانش با مهارت ها است آرامبر استر و همکاران، ۲۰۸۰۲۰۰۹)

ویژگی های تدریس یادگیرنده محور

1. دانش آموزان را در فرآیند یادگیری مشارکت دهید در تدریس سنتی در بیشتر کلاسها معلمان بسیار بیشتر از دانش آموزان کار میکنند دانش آموزان مهارتهای یادگیری پیچیده ای را بدون فرصت تمرین ایجاد نمیکند و در بیشتر کلاسهای درس معلم بسیار بیشتر از دانش آموزان تمرین میکند با آموزش یادگیرنده محور دانش آموزان این فرصت را دارند که یک وظیفه واقعی را اجرا کنند و مهارتها و شایستگیهای کلیدی قرن بیست و یکم را از طریق این فرایند به دست آورند (کلاپا)
2. آموزش دانش آموز محور شامل آموزش مهارتهای صریح است دانش آموزان یاد میگیرند که چگونه فکر کنند مسائل را حل کنند. تصمیم گیری کنند کار گروهی کنند شواهد را ارزیابی کنند استدلالها را تجزیه و تحلیل کنند و فرضیه ایجاد کنند. آنها تصور نمی کنند که دانش آموزان این مهارتها را به تنهایی و به طور خودکار بدست می آورند. تعداد کمی از دانش آموزان این کار را انجام میدهند اما همه این کار را انجام نمیدهند تحقیقات نشان میدهد که مهارت های یادگیری اگر به طور صریح همراه با محتوا آموزش داده شوند سریع تر رشد میکنند (پرزل، ۲۰۰۹: ۱۸۷)

3. آموزش دانش آموز محور دانش آموزان را تشویق میکند تا در مورد آنچه می آموزند و نحوه یادگیری آن فکر کنند. معلمان یادگیرنده محور در مورد یادگیری صحبت میکنند در مکالمات دانش آموزان در مورد آنچه آموخته اند و مشکلات و نقاط قوتشان مینویسند در کارنامه الکترونیکی یا دفتر خاطرات در کلاس آنها ممکن است در مورد یادگیری خود صحبت کنند و ارزیابی های زوجی انجام دهند. آنها مفروضات دانش آموزان در مورد یادگیری را به چالش میکشند و آنها را تشویق می کنند. نا مسئولیت تصمیماتی را که در مورد یادگیری میگیرند؛ بپذیرند آموزش یادگیرنده محور شامل اجزای تکلیفی است که در آن دانش آموزان آنچه را که می آموزند و نحوه یادگیری آن را منعکس تجزیه و تحلیل و نقد میکنند. هدف این است که دانش آموزان از خود به عنوان یادگیرنده آگاه شوند و مهارتهای یادگیری را به چیزی تبدیل کنند که دانش آموزان می خواهند توسعه دهند و برارول و همکاران ۱۳۰۲۰ (۹۳)

4. آموزش دانش آموز محور با دادن کنترل بر فرایندهای یادگیری دانش آموزان را برانگیخته میکند. معلمان بیشتر تصمیمات مربوط به یادگیری را برای دانش آموزان میگیرند معلمان تصمیم میگیرند که دانش آموزان چه چیزی را یاد بگیرند. چگونه آن را یاد بگیرند سرعت یادگیری و شرایطی که تحت آن یاد میگیرند و سپس معلمان تعیین میکنند که آیا دانش آموزان یاد گرفته اند یا خبر کمالی و عزیزاده ۲۰۱۸ (۹) معلمان یادگیرنده محور به دنبال راه های مسئولیت پذیر اخلاقی برای تقسیم مسئولیت با دانش آموزان هستند کالایا ۲۰۰۹ (۳۴۵) آنها ممکن است به دانش آموزان در مورد تکالیفی که تکمیل می کنند حق انتخاب بدهند. آنها ممکن است توافقات کلاسی را که دانش آموزان میتوانند در مورد آن بحث کنند، ایجاد کنند. آنها ممکن است به دانش آموزان اجازه دهند مهلت تکالیف را در یک پنجره زمانی معین تعیین کنند. آنها ممکن است از دانش آموزان بخواهند که در ایجاد معیارهای ارزیابی کمک کنند (پرزول، ۱۸۷۰۲۰۰۹)

5. آموزش دانش آموز محور همکاری را تشویق میکند آموزش دانش آموز محور این امکان را برای دانش آموزان فراهم می کند. که بتوانند از دیگران و با آنها بیاموزند. معلم تخصص و وظیفه دارد آن را به اشتراک بگذارد اما معلمان نیز می توانند از

دانش آموزان یاد بگیرند معلمان یادگیرنده محور برای ایجاد ساختارهایی کار میکنند که تعهدات مشترک در یادگیری را ترویج می کند. آنها یادگیری فردی و جمعی را مهمترین هدف هر تجربه آموزشی می دانند (بیچر) و همکاران، ۲۰۰۷، ۴۶)

پنج حوزه آموزش دانش آموز محور

1. پایگاه دانش نتیجه قطعی دهه ها تحقیق بر روی پایگاه دانش این است که آنچه دانش آموز قبلا میداند تا حد زیادی تعیین می کند که او به چه اطلاعات جدیدی توجه میکند چگونه اطلاعات جدید را سازماندهی و نمایش می دهد و چگونه تجربیات جدید را فیلتر میکند و حتی آنچه را که او تشخیص میدهد مهم یا مربوط مهم است. (الکساندر و مورفی ۲۰۰۰، ۱۳۴)
2. پردازش استراتژیک و کنترل اجرایی توانایی انعکاس و تنظیم افکار و رفتارهای خود یکی از جنبه های اساسی یادگیری است. دانش آموزان موفق به طور فعال در یادگیری خود شرکت میکنند بر تفکر خود نظارت می کنند. به یادگیری خود فکر میکنند و مسئولیت یادگیری خود را بر عهده میگیرند لامبرت و مک کامیز، ۱۲۰۰۰، ۶۸)
3. انگیزه و تأثیر مزایای آموزش یادگیرنده محور شامل افزایش انگیزه برای یادگیری و رضایت بیشتر از مدرسه است. هر دوی این نتایج منجر به موفقیت بیشتر میشود مشارکت شخصی انگیزه درونی تعهد شخصی اعتماد به توانایی های خود برای موفقیت و درک کنترل بر یادگیری منجر به یادگیری بیشتر و موفقیت بالاتر در مدرسه میشود. (الکساندر و مورفی)
4. توسعه و تفاوت های فردی افراد در مراحل مختلف رشد تحت تأثیر عوامل ارثی و محیطی پیشرفت می کنند کمالی و علیزاده، ۲۰۱۸، ۱۹)
5. موقعیت یا زمینه نظریه های یادگیری که نقش مشارکت فعال و تعامل اجتماعی را در ساخت دانش خود دانش آموزان برجسته میکند. بسیاری از عوامل محیطی از جمله نحوه تدریس معلم و میزان مشارکت فعال دانش آموز در فرآیند یادگیری به طور مثبت یا منفی بر میزان و آنچه دانش آموزان می آموزند تأثیر می گذارد. لامبرت و مک کامیز، ۱۲۰۰۰، ۶۷)

آموزش دانش آموز محور به منظور رشد موثر دانش آموزان

یادگیرندگان برای دستیابی به آموزش یادگیرنده محور معلمان باید بر موارد زیر تمرکز کنند. محتوا آموزش مبتنی بر ایجاد یک پایه دانش قوی و توسعه مهارت‌های یادگیری و خودآگاهی یادگیرنده خواهد بود کمالی و علیزاده، ۲۰۱۸، ۹).

نقش معلم نقش معلم تسهیل کننده فرایند یادگیری است. معلم یک کار واقعی را به دانش آموزان پیشنهاد می کند و برخی از تصمیمات را در مورد فرآیند یادگیری به اشتراک می گذارد (پرزل، ۱۲۰۰۹، ۱۸۷)

مسئولیت یادگیری خود معلم محیط های یادگیری را ایجاد میکند که دانش آموزان را تشویق میکند تا مسئولیت یادگیری خود را بپذیرند کمالی و علیزاده، ۲۰۱۸، ۹).

ارزیابی آموزش یادگیرنده محور از ارزیابی به عنوان بخشی از فرآیند یادگیری استفاده میکند ما استفاده از روبریکا و استفاده از نمونه کار الکترونیکی و سایر ابزارهای ICT را پیشنهاد میکنیم (کلاپا، ۲۰۰۹، ۳۴۵).

پرورش ویژگیهای یادگیری موثر باید در دانش آموزان پیاده سازی کنیم

آمادگی این در انگیزه، کنجکاوی باوری که میتوانید به دست آورید و اینکه شما شایسته موفقیت هستید را نشان می دهد. انعکاس این در نگاه کردن به گذشته یادگیری عملکرد و تمرین شما را بهبود می بخشد. تدبیر با یادگیری با دیگران و از دیگران یادگیری خلاقانه به روشهای مختلف انعطاف پذیر بودن و به کار بردن آنچه آموخته اید مشخص می شود. تاب آوری این با ادامه دادن یادگیری تحت استرس و مدیریت احساسات خود در مورد یادگیری و افرادی که با آنها یاد می گیرید نشان می دهد. مسئولیت پذیری این به شما خودآگاهی خود را در یادگیری و مالکیت یادگیری خود و توانایی یادگیری در کنار دیگران نشان می دهد.

دانش آموزان برای اینکه یادگیرنده خوبی باشند باید:

1. در هر فرصتی با انگیزه و آماده یادگیری باشید.
2. مایل به رویارویی با یک چالش باشید
3. با دقت گوش کنید و خوب کار کنید با دیگران و به تنهایی
4. با دقت فکر کنید و از مهارت‌ها و دانشی که از قبل دارم استفاده کنید.
5. رفتارهای یادگیری مثبت را در خود تشخیص دهند.
6. شناخت رفتارهای یادگیری مثبت در دیگران (کالایا، ۲۰۰۹، ۳۴۵)
7. مهارت‌هایی را شناسایی کنید که در مواقعی که یادگیری دشوار میشود از آنها استفاده کنید.
8. برای ارزیابی یادگیری خود و تشخیص اینکه دفعه بعد چه کاری را میتوان متفاوت انجام داد.
9. تا بتوانند با همسالان خود به صورت مشترک کار کنند.
10. تا آموخته های خود را به وضوح بیان کنند.
11. آنچه را که آموخته ام درک کنم و هدف بعدی خود را بدانم.
12. به چیزهایی که یاد گرفتم فکر کنم (پرزل، ۲۰۰۹، ۱۸۷)

اجرای رویکرد یادگیرنده محور

بیش از بیست سال شواهد تحقیقاتی از آموزش یادگیرنده محور پشتیبانی می کند. روش ها به عنوان راهی برای نتایج بهتر دانش آموزان در مقایسه با روشهای سنتی معلم محور چند مورد از این نتایج بهتر دانش آموز عبارتند از:

1. درک معنی دار و بلند مدت
2. درگیر شدن در رویکردهای یادگیری عمیق به جای تلاش های سطحی
3. یادگیری مستقل و مادام العمر

4. افزایش انگیزه برای یادگیری

5. نتایج ارزیابی بهتر به ویژه با آزمونهای درک مفهومی (تسیر، ۱۳۰۰۷: ۶۷).

مقاومت دانش آموزان و معلمان در برابر این رویکرد

تحقیقات به طور مداوم نشان داده است که شیوه های تدریس یادگیرنده محور موثرتر از رویکردهای سنتی معلم محور هستند. اما متأسفانه مزایای آن ممکن است فوری با خودکار نباشد در واقع بسیاری از معلمان بازگشت به آموزش های راحت تر و معلم محور خود را آسان تر می دانند. برای افزایش شانس خود برای اجرای موفقیت آمیز رویکردهای یادگیرنده محور مهم است که موانع بالقوه ای را که ممکن است با آن روبرو شویم درک کنیم جالب توجه است که موانع اولیه یا مقاومت در برابر تغییر از دو گروه سرچشمه می گیرند دانش آموزان و معلمان اوسولیوان و کوپر، ۲۰۰۳: ۴۵۰۰

دانش آموزان ممکن است در هنگام مواجهه با آموزش یادگیرنده محور کمتر مشتاق یا حتی سرکش باشند. چهار دلیل محتمل برای این مقاومت وجود دارد و شما ممکن است با هر یک با همه آنها در کلاس درس برخورد کنید چهار دلیل متداول برای مقاومت عبارتند از:

الف) رویکردهای دانش آموز محور نیاز به کار بیشتری دارند

دانش آموزان اغلب دلبستگی ناسالمی به یادداشتهای پاورپوینت خود دارند و دلیل خوبی هم دارد. این روش برای کسب دانش به حداقل تلاش ذهنی آنها نیاز دارد. اگر به جای ارائه فهرستی از مثالها برای یک مفهوم در سخنرانی تان از دانش آموزان بخواهید که به یک شریک مراجعه کنند و فهرست نمونه های خود را تهیه کنند. چه تلاش ذهنی برای آنها نیاز دارد و اگر مثال های آنها اشتباه باشد چه؟ برای دانش آموزان این ممکن است مانند یک تلاش بیهوده به نظر برسد در حالی که در واقع این فرآیند به آنها کمک میکند تا محتوا را بهتر یاد بگیرند و فرصتهایی را برای آنها فراهم میکند تا با تصورات نادرست خود در مورد یک مفهوم جدید روبرو شوند اوسولیوان و کوپر، ۲۰۰۳: ۴۵۰

ب) رویکردهای یادگیرنده محور تهدید کننده هستند.

به خاطر داشته باشید که در بیشتر عمر یک دانش آموز معلم در محیط کلاسی معلم محور به او گفته است که چه کاری انجام دهد و چه چیزهایی را بداند. عکس العمل آنها را وقتی متوجه میشوند که در یک کلاس درس یادگیرنده محور، جزئیات مربوط به چه کاری باید انجام شود پاسخ صحیح چیست و چه کسی مسئول آن چیزی است که ناگهان کمتر از آنچه که انتظارش را داشته اند. روشن است تصور کنید این برای آنها کاملاً دلهره آور است زیرا این یک تجربه کاملاً جدید است و ترس از شکست در این محیط نا آشنا میتواند باعث اضطراب شود (کلایا، ۲۰۰۹، ۳۴۵)

ج) رویکردهای یادگیرنده محور شامل ضرر و زبان است.

رویکردهای یادگیرنده محور رشد فکری ایجاد میکند که متفکران و یادگیرندگان مستقل را ایجاد می کند. محیط آموزشی یادگیرنده محور مسئولیت یادگیری و تصمیم گیری را بر عهده دانش آموز قرار میدهد. زمانی که دانش آموز متوجه می شود. که باید از یک یادگیرنده وابسته حرکت کند تا به طور مستقل در مورد آنچه برای او مهم است که یاد بگیرد و چگونه یک مفهوم را عمیقاً باید مطالعه کند تصمیم گیری کند ممکن است احساس فقدان وجود داشته باشد (بیچر و همکاران، ۲۰۰۷، ۱۴۶)

د) برخی از دانش آموزان برای برخی رویکردهای دانش آموز محور آماده نیستند

گاهی اوقات یک دانش آموز واقعاً از نظر فکری آماده نیست تا به یادگیرنده مستقلی تبدیل شود که برای او لازم است تا بیشترین بهره را از رویکردهای آموزشی یادگیرنده محور داشته باشد. اگر به نظر میرسد که در برابر کار با مسئولیت بیشتر مقاومت نمیکنند و به نظر نمی رسد ترسی داشته باشند ممکن است از نظر فکری آمادگی مقابله با یک فعالیت خاص را نداشته باشند. اگر اینطور است. ممکن است لازم باشد فعالیت را اصلاح کنید با یک تجربه پل زدنی ایجاد کنید تا آنها را برای ان فعالیت آماده کنید رضایی و همکاران ۲۰۲۰، ۲۳۲)

دانستن منابع مقاومت میتواند به شما کمک کند تا برنامه ای برای مبارزه با مقاومتی که ممکن است در دوره شما رخ دهد.

تدوین کنید. برای هر یک از این موقعیت ها ارتباط بهترین پاسخ اول است اکدمیر و اوزلیک، ۲۰۱۹، ۱۱۵۰)

راه های موثر بسیاری برای برقراری ارتباط از طریق مقاومت دانش آموزان وجود دارد یکی از راه ها این است که دلیل و منطق پشت آنچه از دانش آموزان میخواهید انجام دهند را توضیح دهید تصور نکنید که دانش آموزان فوراً مزایای کار را از طریق یک تکلیف یا فعالیت جدید خواهند دید اوسولیوان و کوپر، ۲۰۰۳ (۴۵۰) همچنین باید راهبردهایی را وضع کنید که دانش آموزان را تشویق کند که مسئولیت یادگیری خود را بپذیرند. به عنوان مثال یک استراتژی موثر این است که تعهد شخصی خود را به یادگیری نشان دهید رضایی و همکاران (۲۳۰۲۰۲۰)

همکاران ممکن است در مقابل تدریس دانش آموز محور مقاومت کنند. یا برخی از معلمان و مدیران ممکن است با توجه به یادگیری شما نگران شوند. برنامه های آموزشی به دلایل مختلف در زیر سه مورد از رایج ترین دلایلی که همکاران شما ممکن است با رویکرد جدید شما موافق نباشند آورده شده است (علی، ۲۰۱۹، ۷۵).

1. یکی از دلایل رایج این باور است که شما به اندازه کافی محتوا را پوشش نمی دهید. اگر دوره خود را از رویکرد معلم محور به رویکرد یادگیرنده محور تغییر دهید باید نقش محتوا را دوباره تعریف کنید به یاد داشته باشید که نقش محتوا در کلاس شما هدایت دانش پایه ای است که دانش آموزان باید کسب کنند و فرصتی برای توسعه مهارت های یادگیری در آن حوزه دانش فراهم میکند رویکرد تدریس یادگیرنده محور از محتوا برای انجام این کار استفاده میکند در حالی که رویکرد معلم محور فقط تمام محتوایی را که میتواند در دوره قرار گیرد را پوشش میدهد. مهمتر این است که دانش آموزان یاد بگیرند که چگونه از دانش کسب شده خود استفاده کنند تا اینکه همه حقایق ارائه شده در خلاء کلاس درس را بدانند بیچر و همکاران (۴۶۰۲۰۰۷)
2. دومین دلیل رایج برای مقاومت همکاران این باور است که فقط دانش آموزان بسیار پیشرفته و بالغ از این نوع تمرین سود می برند. همکاران شما ممکن است باور نداشته باشند که دانش آموزان مبتدی میتوانند به اندازه کافی از این روش ها بیاموزند و باید ابتدا در اصول اولیه آموزش ببینند با این حال این یک تصور غلط به طور گسترده پذیرفته شده است. رویکردهای یادگیرنده محور میتواند برای هر دانش آموزی علیرغم نقطه شروع آموزشی آنها مفید باشد (تسیر، ۲۰۰۷، ۶۷). سومین دلیل

رایج این است که معلمان میتوانند در هنگام واگذاری مسئولیت یادگیری به دانش آموزان احساس خطر کنند. به خصوص برای معلمان با تجربه رها کردن کنترل کامل در کلاس و تقسیم قدرت با دانش آموزان دشوار است. ماهیت آموزش یادگیرنده محور تعادل قدرت را در کلاس تغییر میدهد. برای اینکه دانش آموزان یاد بگیرند باید فرصت و مسئولیت بیشتری به آنها داده شود تا با مفاهیم درگیر شوند و درک خود را بسازند بیچر و همکاران، ۱۳۰۰۷: ۴۶)

تغییر قدرت به چه صورت است؟ این مستلزم واگذاری تمام قدرت به دانش آموزان و از دست دادن کنترل به عنوان یک رهبر نیست. دلیلی وجود دارد که شما معلم هستید تغییر قدرت بیشتر در مورد تقسیم مسئولیت یادگیری با دانش آموزان است (کلا، ۲۰۰۹، ۳۴۵)

چگونه می توانید ترس از تغییر قدرت را بر طرف کنید؟ از خود یا از خودتان همکاران سوالات زیر را بپرسید

1. شما دانش آموزان خود را چگونه توصیف می کنید؟
2. آیا آنها یادگیرندگان توانمند و خودانگیخته هستند؟
3. چه کسانی وظایف یادگیری را با اعتماد به نفس و نبوغ انجام می دهند؟ (علی، ۲۰۱۹: ۷۵)
4. بسیاری از دانش آموزان امیدوارند که این دوره آسان باشد و نگران این هستند که اگر با مشکلاتی مواجه شوند چه کاری انجام خواهند داد. بیشتر ترجیح می دهند در کلاس صحبت نکنند و ایده آنها از کلاس خوب کلاسی است که معلم دقیقاً به آنها میگوید که چه کاری انجام دهند اوسولیوان و کوپر، ۲۰۰۳، ۴۵۰).
5. چرا بسیاری از دانش آموزان مضطرب بالاتکلیف و نسبت به خود به عنوان یادگیرنده نامطمئن هستند؟
6. آیا چیزی در نحوه تدریس ما وجود دارد که دانش آموزان را به یادگیرندگان وابسته تبدیل میکند که مانع از رشد آنها می شود و باعث میشود تا زمانی که معلمان به آنها نگویند چه چیزی و چگونه به آنها نگویند نتوانند یاد بگیرند ؟ (آرمیر استر و همکاران، ۲۰۰۹: ۲۰۸)

انواع روش تدریس دانش آموز محور

1. یادگیری فعال که در آن دانش آموزان مسائل را حل میکنند به سؤالات پاسخ میدهند سوالات خود را تنظیم می کنند. بحث می کنند توضیح میدهند مناظره میکنند یا در طول کلاس طوفان فکری میکنند اکدمیر و اوزلیک، ۱۳۰۱۹: ۱۱۵۰)
2. یادگیری مشارکتی که در آن دانش آموزان به صورت گروهی روی مسائل و پروژه ها تحت شرایطی کار می کنند که هم وابستگی متقابل مثبت و هم مسئولیت پذیری فردی را تضمین میکند (کلایا، ۲۰۰۹: ۳۴۵) آموزش و یادگیری القایی که در آن ابتدا دانش آموزان با چالشهایی مواجه میشوند. روشهای استقرایی شامل یادگیری مبتنی بر تحقیق آموزش مبتنی بر مورد یادگیری مبتنی بر مسئله یادگیری مبتنی بر پروژه یادگیری کشفی و آموزش به موقع است (رضایی و همکاران ۲۰۲۰: ۲۳) روش های یادگیرنده محور بارها نشان داده شده است که برتر از رویکرد سنتی معلم محور به آموزش هستند، نتیجه ای که به کار می رود آیا نتیجه ارزیابی شده تسلط کوتاه مدت حفظ طولانی مدت عمق درک مطالب درسی کسب نکات انتقادی است مورفی و همکاران (۱۳۰۲۱) ۳۰) تفکر با مهارتهای حل مسئله خلاق شکل گیری نگرش مثبت نسبت به موضوع مورد تدریس با سطح اعتماد به نفس در دانش و مهارت است. آز میر استر) و همکاران، ۲۰۰۹: ۲۰۸)

یادگیری فعال

یادگیری فعال دانش آموزان را با استفاده از فعالیتهایی مانند خواندن نوشتن بحث با حل مسئله که تجزیه و تحلیل ترکیب و ارزیابی محتوای کلاس را ترویج میکند درگیر یادگیری میکند رضایی و همکاران ۱۳۰۲۰: ۲۳) یادگیری فعال در کلاس همچنین فرصتهای غیر رسمی را برای دانش آموزان برای بازخورد در مورد اینکه چقدر مطالب را خوب درک کرده اند فراهم میکند (کلایا، ۲۰۰۹: ۳۴۵)

یادگیری فعال فرصت یادگیری عمیق تر را ایجاد میکند. با این حال مقاومت دانش آموز در برابر این نوع یادگیری اغلب زیاد است. یادگیری فعال با دیدگاه سنتی دانش آموزان در مورد تدریس و یادگیری در تعارض است. در دبیرستان به دانش آموزان اطلاعات میگفتند آنها را حفظ میکردند و سپس بر روی آن اطلاعات آزمایش میشدند. در عوض یادگیری فعال مستلزم آن است که آنها ریسک کنند و راهبردهای یادگیری را امتحان کنند که هیچ تجربه قبلی در مورد آنها ندارند (بیچر و همکاران ۱۴۶۰۲۰۰۷)

یادگیری فعال به طیف گسترده ای از راهبردهای آموزشی اشاره دارد که دانش آموزان را به عنوان شرکت کنندگان فعال در یادگیری خود در طول کلاس با مربی خود درگیر میکند به طور معمول این استراتژی ها شامل مقداری از دانش آموزان است که در طول کلاس با هم کار میکنند اما ممکن است شامل کار فردی و با تفکر نیز باشد اوسولیوان و کویر، ۲۰۰۳ (۴۵۰) این رویکردهای آموزشی از فعالیتهای کوتاه و ساده مانند ژورنال نویسی حل مسئله و بحث های زوجی گرفته تا فعالیتهای طولانی تر یا چارچوبهای آموزشی مانند مطالعات موردی بازیهای نقش آفرینی و یادگیری مبتنی بر تیم ساختار یافته را شامل میشود (نسیر، ۱۲۰۰۷ (۶۷)

در یک کلاس "سنتی"، معمول است که فقط برخی از دانش آموزان در یک دوره معین در پرسیدن یا پاسخ دادن به سوالات شرکت کنند. در مقابل کلاسی با فعالیتهای یادگیری فعال، موفق فرصتی را برای همه دانش آموزان در کلاس فراهم می کند. تا با مطالب درسی و مهارتهای تمرینی برای یادگیری کاربرد ترکیب با خلاصه کردن آن مطالب فکر کنند و درگیر شوند. رضایی و همکاران (۲۳۲۰۲۰)

استفاده از راهبردهای یادگیری فعال مستلزم کنار گذاشتن قالب سخنرانی نیست در عوض افزودن استراتژی های کوچک یادگیری فعال میتواند سخنرانی را برای یادگیری دانش آموز مؤثرتر کند. این فعالیتها به دانش آموزان فقط یک یا دو دقیقه فرصت میدهند تا درک خود را از مطالب اخیر بررسی کنند یک مهارت را تمرین کنند یا شکافهای دانش خود را قبل از ارائه توضیح برجسته کنند آرمیر استر و همکاران، ۲۰۰۹ (۲۰۸)

یادگیری مشارکتی

یادگیری مشارکتی که عموماً به دانش آموزانی که با یکدیگر در تلاش برای ایجاد دانش و دستیابی به اهداف یادگیری مشترک کار می کنند. اشاره دارد توسط محققان به عنوان یک رویکرد آموزشی امیدوار کننده برای آموزش شناسایی شده است. این رویکرد آموزشی دارای نتایج مؤثر دانش آموزی مانند افزایش پیشرفت تحصیلی بهبود توانایی ها در انتقال اطلاعات از محیطی به محیط دیگر و توانایی ایجاد ایده های جدید است (بیچر) و همکاران، ۱۳۰۰۷ (۴۶) یادگیری مشارکتی یک اصطلاح کلی است که برای اشاره به انواع رویکردهای آموزشی شامل تلاش فکری مشترک دانش آموزان با دانش آموزان و معلمان با هم استفاده میشود. معمولاً این تلاش مشترک فکری شامل کار دانش آموزان با هم در گروه های دو یا چند نفره میشود و متقابلاً به دنبال درک راه حل با معنا هستند آرمیر استر و همکاران، ۲۰۰۹، ۲۰۰۸)

به طور خاص این تلاش مشترک فکری میتواند برای مثال شامل رویکرد آموزشی مشکل محور باشد. این استراتژی یادگیری مشارکتی به دانش آموزان امکان برخورد تجربی مستقیم با مشکلات دنیای واقعی را میدهد به این ترتیب دانش آموزان در مسائل پیچیده ای غوطه ور میشوند که باید آنها را تجزیه و تحلیل و با هم کار کنند. این استراتژی یادگیری مشارکتی توانایی های حل مسئله درک روابط پیچیده و همچنین تواناییهای تصمیم گیری را توسعه میدهد (کلاپا، ۲۰۰۹: ۳۴۵) راهبردهای یادگیری مشارکتی رویکردها با رویه هایی صریح برای هدایت فرآیند یادگیری مشارکتی هستند. یادگیری مشارکتی زمانی اتفاق می افتد که زوجها با گروه های کوچک برای به اشتراک گذاشتن مسئولیتها اختیارات و نتایج یادگیری مهندسی شده باشند (علی ۲۰۱۹) (۷۵) استراتژیهای یادگیری مشارکتی چارچوبها و فرایندهای گام به گام را برای تسهیل وابستگی متقابل بین اعضای گروه مشارکت فعال گفتگوی تعاملی فراهم میکنند که همگی از ویژگیهای بارز یادگیری مشارکتی هستند. در اصل این استراتژی ها معماری یا زیر ساختی برای تسهیل ساخت دانش در بین دانش آموزان هستند. مانند راهبردهای

یادگیری فعال اساس راهبردهای یادگیری مشارکتی مشارکت معنادار دانش آموز است. راهبردهای یادگیری مشارکتی ذاتا فعال هستند رضایی و همکاران ۲۰۲۰ (۲۳)

مزایای فردی یادگیری مشارکتی

1. یادگیری به یک فرایند واقعا فعال تبدیل می شود.

یادگیرنده باید افکار خود را سازماندهی کند یک استدلال منسجم برای نشان دادن نظر خود ارائه دهد، از آن نقطه برای همسالان خود دفاع کند و دیگران را متقاعد کند که استدلال آنها درست است. این مشارکت فعال به این معنی است که فرد یاد می گیرد و دانش بیشتری را حفظ میکند او سولیوان و کوپر ۲۰۰۳ (۴۵۰)

2. یادگیری از دیدگاه دیگران را ترویج می کند.

فراگیران از شنیدن دیدگاه های گوناگون سود میبرند. مطالعات نشان میدهد که وقتی فردی در معرض دیدگاه های متفاوتی قرار میگیرد به ویژه از سوی افراد با پیشینه های مختلف بیشتر یاد میگیرد آز میر استر و همکاران، ۲۰۰۹ (۲۰۸)

3. نحوه تفکر انتقادی و سریع را آموزش می دهد.

یادگیرنده باید به سرعت پاسخ ها را ترکیب کند و اگر متوجه شد که استدلال آنها کم است ایده های خود را در همان لحظه تنظیم کند. افراد یاد میگیرند که چگونه انتقادی و سریع فکر کنند در حالی که اطلاعات جدید را دریافت می کنند و دیدگاه خود را به عنوان ایده های جدید تنظیم میکنند رضایی و همکاران ۲۰۲۰ (۲۳)

4. گوش دادن به انتقاد و نصیحت را ترویج می کند

یادگیرنده همچنین به نظرات دیگران گوش میدهد که از طریق ایده های خود صحبت میکنند و افکار خود را به نفع یا علیه استدلالهای همسالان خود ارائه می دهند. این رویکرد پویا به این معنی است که زبان آموزان درک کامل تری از موضوع به دست می آورند، زیرا باید آن را از همه جهات در نظر بگیرند (منگ و همکاران ۲۰۱۹ (۷۶)

5. مهارت‌های صحبت در جمع و گوش دادن فعال را توسعه می دهد

افراد یاد می گیرند که در مقابل مخاطبان همسالان خود خوب صحبت کنند فعالانه گوش دهند ایده ها را به چالش بکشند و چارچوبی از ایده ها را در ارتباط با دیگران بسازند. این افزایش سهولت اجتماعی هم از نظر اجتماعی و هم در محل کار به افراد کمک می کند بیچر و همکاران، (۲۰۰۷، ۴۶)

6. همکاری را بهبود می بخشد

وقتی هدف مشخصی برای یادگیرندگان در نظر گرفته میشود احتمالاً بیشتر درگیر بحث‌های متفکرانه با یکدیگر میشوند و درک آنها از موضوع و احترامشان را برای یکدیگر بهبود میبخشد (کالایا، ۲۰۰۹، ۳۴۵)

رویکرد استقرایی

در رویکرد قیاسی یک قانون را به یادگیرنده ارائه میکنیم و سپس آنها را تشویق میکنیم که درباره آن فکر کنند. آن را تمرین کنند و یاد بگیرند راهبردهای تدریس استقرایی در جهت معکوس جریان می یابند که یک روش تدریس یادگیرنده محور است. به دانش آموزان حقایقی ارائه میشود و سپس از آنها خواسته میشود تا قوانین خود را در مورد آنها ارائه کنند او سولیوان و کوپر ۲۰۰۳ ۴۵۰ برای مثال ممکن است به دانش آموزان پنج جمله بدهیم که همگی حاوی یک فعل زمان گذشته باشند میتوان از آنها خواست که افعال و زمان استفاده از آنها را شناسایی کنند. در رویکرد قیاسی، مفهوم افعال زمان گذشته را که قبل از شروع به کار تمرین استفاده میشود توضیح میدهیم (نسیر، ۲۰۰۷، ۶۷). هدف از روش تدریس استقرایی چیست؟ دانش آموزان با توجه به مجموعه ای از اطلاعات میتوانند قوانین نادرستی ارائه دهند. چگونه کمک میکند؟ پاسخ در این است که چگونه آنها را به فکر و می دارد وقتی در روش تدریس قیاسی اطلاعاتی به ما داده میشود ما ظرفهای منفعل دانش هستیم کالایا، ۲۰۰۹ (۳۴۵) در کلاس درس تحت رهبری معلم، توانایی ذاتی یادگیرنده برای درک و معما کردن اطلاعات به ندرت درگیر میشود علی ۲۰۱۹ (۷۵) در راهبردهای تدریس استقرایی فراگیران باید اطلاعاتی را که در مقابل خود دارند تجزیه و

تحلیل کنند به نتایج منطقی برسند و حتی اگر اشتباه باشند، این فرایند به آنها کمک میکند تا بهتر با اطلاعات ارتباط برقرار کنند. این به آنها کمک میکند تا منطق زیربنایی را به روشی به یاد ماندنی تر درک کنند آرمبر استر و همکاران، ۲۰۰۹ (۲۰۸)

مزایای آموزش استقرایی

مدل تدریس استقرایی میتواند در کلاسهای درس از همه نوع قدرتمند باشد. بیایید برخی از مزایای رویکرد استقرایی در

تدریس را در نظر بگیریم

1. تفکر انتقادی را ترویج می کند.

با ارائه نکردن پاسخهای اولیه به دانش آموزان آنها را دعوت میکند تا قوانینی را بر اساس اطلاعاتی که دارند ارائه دهند. این یک توانایی شناختی و فراشناختی است که آنها را در حل مسئله و تصمیم گیری بزرگسالان به خوبی حفظ می کند (مگ و همکاران، ۱۳۰۱۹ ۷۶).

2. مشارکت دانش آموزان را درگیر می کند.

تمرکز در محیطی که دائماً در آن اطلاعات دریافت میکنیم دشوار است. ذهن سرگردان و پرچم های توجه در مثال های روش استقرایی کار گروهی اغلب تشویق میشود و از دانش آموزان انتظار میرود که کار و یافته های خود را ارائه دهند.

همچنین آنها را مجبور میکند که برای خودشان فکر کنند او سولیوان و کویر، ۲۰۰۳ (۴۵۰)

3. یادگیری طولانی مدت است.

با درگیر کردن کامل تر مغز روش استقرایی مثالها میتواند به دانش آموزان در حفظ اطلاعات کمک کند. با گنج شدن در مورد حقایق و ارقام و سایر اشکال داده یادگیرندگان با موضوعی که مطالعه میکنند رابطه نزدیک تری دارند. حتی اشتباه کردن نیز می تواند واقعیتها را به یاد ماندنی تر کند رضایی و همکاران ۲۰۲۰ (۲۳)

کلاس استقرایی فضایی پر جنب و جوش است که در آن مشکلات حل میشوند سوالات مطرح میشود و اشتباهات مرتکب

می شوند. در نهایت اطلاعات به دلیل تمام این فرآیندها آموخته می شود.

معایب رویکرد استقرایی

بادگیری استقرایی ممکن است یک رویکرد رایج باشد. اما هنوز شرایطی وجود دارد که در آن فرآیند قیاسی ارجح است (کلاپا)

1. می تواند نابرابری ایجاد کند.

ممکن است در مثالی از آموزش استقرایی ببینید که همه دانش آموزان به یک اندازه خوب پاسخ نمی دهند، که می تواند یک کلاس درس دو طرفه ایجاد کند. این نیاز به یک محیط باز دارد که در آن خطاها پذیرفته شده و حتی استقبال می شود تا برای همه تأثیرگذار باشد بیچر و همکاران، ۲۰۰۷: ۴۶)

2. زمان می برد

گاهی اوقات دانش آموزان با فرضیه های نادرستی روبرو میشوند. این بخشی از فرایند کار از طریق این موارد است. اما ممکن است همیشه زمان کافی برای استفاده حداکثری از این وجود نداشته باشد او سولیوان و کویر، ۲۰۰۳، ۴۵۰)

3. موضوع پیچیده است.

همه حقایق را نمی توان از طریق استدلال کرد. گاهی اوقات اگر اطلاعات بیش از حد پیچیده است بهتر است از قبل آن را توضیح دهید. هنگامی که روش تدریس استقرایی در مکان اشتباه به کار گرفته میشود دانش آموزان می توانند از عدم پیشرفت ناامید شوند (تسیر، ۲۰۰۷: ۶۷)

نتیجه گیری

در دهه گذشته اصول آموزش یادگیرنده محور در تمام سطوح و رشته های آموزشی مورد استفاده گسترده قرار گرفته است. راهبردهایی مانند مشارکت دانش آموز یادگیری فعال و سایر شیوه هایی که دانش آموزان را در یادگیری خودشان مشارکت می دهند جزء ضروری آموزش یادگیرنده محور است. این شیوه ها بیانگر کل فلسفه معنای معلم محور بودن نیست. تحقیقات به طور مداوم نشان داده است که شیوه های تدریس یادگیرنده محور موثرتر از رویکردهای سنتی معلم محور هستند. دانش آموزان در روش تدریس دانش آموز محور مرکز آموزشی هستند و تجربیات یادگیری شناختی و عاطفی آنها باید همه تصمیمات را در مورد اینکه چه کاری و چگونه انجام میشود هدایت کند. دانش آموزان را در فرآیند یادگیری مشارکت می کند. آموزش دانش آموز محور شامل آموزش مهارتهای صریح است دانش آموزان یاد میگیرند که چگونه فکر کنند. مسائل را حل کنند تصمیم گیری کنند کار گروهی کنند شواهد را ارزیابی کنند استدلالها را تجزیه و تحلیل کنند. آموزش دانش آموز محور با دادن کنترل بر فرآیندهای یادگیری دانش آموزان را برانگیخته میکند آموزش دانش آموز محور همکاری را تشویق میکند آموزش دانش آموز محور این امکان را برای دانش آموزان فراهم میکند که بتوانند از دیگران و با آنها بیاموزند. رویکردهای اصلی این روش آموزشی شامل یادگیری فعال یادگیری مشارکتی و یادگیری استقرایی است.

منابع

- ترابی خراجی مژگان، هاشمزاده فریبا، تدریس نوین در ایران، انتشارات شهبازی، 1401
- عصاره علیرضا، خلاقیت و روش های آموزش آن، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، 1399
- خوب نژاد امیدوار، الهی کریم، رنجبر محمد مهدی، رنجبر نجمه، محمودی محمد رسول، بررسی جامع روش های تدریس دانش آموز محور، نهمین همایش ملی علمی پژوهش روانشناسی و علوم تربیتی، 1400
- زارعی نژاد فاطمه، توده زعیم رضا، تدریس و یادگیری بر اساس رویکرد پژوهش محور، آذرفر، 1398
- شعبانی حسن، مهارت های آموزش و پرورش، انتشارات سمت، 1390
- شعبانی حسن، روش تدریس پیشرفته (آموزش مهارتها و راهبردهای تفکر) انتشارات سمت، 1397